

Stockholm den 8 december 2023

Yttrande rörande **Effektiv och behovsbaserad digital vård, Ds 2023:27**

Om Psoriasisförbundet

Psoriasisförbundet är en intresseorganisation för människor med psoriasis och psoriasisartrit samt personer som stödjer våra syften. Vårt övergripande mål är att alla med psoriasis och psoriasisartrit ska kunna leva ett bra liv. Vi arbetar för ökade satsningar på forskning, för bättre vård och behandling och för att skapa kännedom om och förståelse för hur det är att leva med sjukdomen.

Psoriasisförbundet har inbjudits till och medverkat vid dialogmöte med utredningen samt beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerade promemoria.

Om psoriasis

Psoriasis är en kronisk, inflammatorisk och komplex systemsjukdom som kräver ett helhetsperspektiv i vården. Världshälsoorganisationen, WHO, har fastställt att psoriasis är en kronisk, icke smittsam sjukdom som får svåra konsekvenser för de drabbade - fysiskt, psykiskt och socialt. Upp till 30% drabbas även av den progressiva inflammatoriska ledsjukdomen psoriasisartrit, som o- eller underbehandlad kan leda till ledförstörelse och svår funktionsnedsättning. Det finns även en förhöjd risk för hjärt-kärlsjukdom, Crohns sjukdom, ulcerös kolit, metabolt syndrom, stroke, leversjukdom och typ 2-diabetes.ⁱ

Ojämligheten inom psoriasisvården i Sverige är påtaglig. Kunskapen om psoriasis och dess följsjukdomar är bristande, särskilt i primärvården, vilket kan innebära stora risker för underbehandling, allvarlig samsjuklighet samt funktionsnedsättning. En snabbt insatt och effektiv vård kan vara fullkomligt livsavgörande, särskilt vid de svårare och mer akuta formerna av psoriasis samt vid symtom påvisande eventuell psoriasisartrit.

Världshälsoorganisationen (WHO) publicerade år 2016 en global rapport om psoriasis som innehåller flera rekommendationer för både beslutsfattare och vårdprofession, däriblandⁱⁱ:

- Psoriasisvården ska vara holistisk och personcentrerad. Detta innebär att hänsyn ska tas till hela sjukdomsbilden, inklusive samsjuklighet, och påverkan på både hälsa och livskvalitet.
- Beslutsfattare ska tillse att möjligheten till en personcentrerad och individuellt anpassad vård och behandling finns.

Synpunkter

Mot denna bakgrund önskar Psoriasisförbundet med detta yttrande ge sitt generella stöd till det remissvar som Funktionsrådet Sverige, där Psoriasisförbundet ingår som medlemsorganisation, avgivit i oktober detta år, med följande kommentarer:

10.5 Utomlänsvård genom distanskontakt ska föregås av en behovs- och lämplighetsbedömning

Psoriasisförbundet känner viss oro för att det som uttrycks i avsnittet kommer medföra att den ojämlika vården regionerna emellan består. Att regionerna får sätta upp egna regler och riktlinjer för när och hur en digital vårdtjänst utom den egna får ersättas anser vi riskerar leda till en risk för att Patientlagen inte efterföljs samt att vårdgarantierna inte kan hållas. Vi önskar därför särskilt tillstyrka utredningens förslag om att Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård bör tilldelas finansiering under två år för utformning av kriterier för behovs- och lämplighetsbedömningen. Det är i detta arbete av stor vikt att särskild hänsyn tas till diagnoser som medför ökad risk för allvarlig samsjuklighet, vars symtom kan vara svåra att upptäcka vid enbart en digital kontakt, exempelvis inflammatorisk led- eller ryggsjukdom.

Övrigt

Utöver detta är det viktigt att

- Vidare forskning inom området digital vård bedrivs för att belysa exempelvis frågor som rör patientens individuella förutsättningar för att tillgodogöra sig vård på distans och när det kan vara direkt olämpligt att i första hand hänvisa till digital kontakt i stället för ett fysiskt vårdbesök.
- Helhetsperspektivet på den individuella patientens vårdbehov, särskilt vid kronisk sjukdom, inte tappas bort mellan olika vårdinstanser och/eller digitala lösningar och tjänster och att diagnos samt behandling inte fördröjs eller kontinuitet motverkas av alltför snäva regler rörande bedömning av vårdbehov.

Avslutningsvis vill vi tacka utredningen för en god dialog samt även ställa vår kompetens och erfarenhet till förfogande i det fortsatta arbetet inom området.

Med vänlig hälsning,

Conny Erixon

Ordförande
Psoriasisförbundet

ⁱ "Psoriasis", resolution WHA 67.9, 2014, https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA67-REC1/A67_2014_REC1-en.pdf, s. 39-40

ⁱⁱ "Global report on Psoriasis", <https://apps.who.int/iris/handle/10665/204417>